

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023/2024– 2025/2026

skrajne daty)

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Fonetyka i fonologia
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych UR
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Neofilologii, Katedra Germanistyki
Kierunek studiów	filologia germańska
Poziom studiów	studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 1 i 2
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy, obowiązkowy
Język wykładowy	niemiecki, polski
Koordinator	dr Zygmunt Tęcza
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	pracownicy Katedry Germanistyki

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1		30							1
2		30							2
Suma		60							3

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

Zaliczenie z oceną po 1 i 2 semestrze; egzamin po 2 semestrze.

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Zapoznanie studentów z normami i zasadami niemieckiej wymowy ortofonicznej.
C ₂	Zapoznanie studentów z podstawami wiedzy teoretycznej z zakresu fonetyki (w szczególności fonetyki artykulacyjnej) oraz fonologii współczesnego języka niemieckiego.
C ₃	Trening wymowy, w wyniku którego student potrafi artykułować swe wypowiedzi w sposób maksymalnie zbliżony do standardu niemieckiej wymowy ortofonicznej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student zna podstawową terminologię fonetyczną,	K_W03 K_W05
EK_02	zna i rozumie podstawowe zasady dotyczące wymowy samogłosek długich i krótkich, samogłosek zredukowanych, dyftongów, oraz spółgłosek typowych dla niemieckiego systemu fonetycznego,	K_W03 K_W05
EK_03	ma wiedzę w zakresie zasad dotyczących akcentu wyrazowego i zdaniowego,	K_W03 K_W05
EK_04	rozdzieli audytywnie samogłoski długie i krótkie, umie poprawnie artykułować samogłoski, dwugłoski oraz spółgłoski niemieckiego systemu fonetycznego,	K_U02
EK_05	potrafi poprawnie używać akcentu wyrazowego i zdaniowego w komunikowaniu się w języku niemieckim, także z wykorzystaniem różnych technik komunikacyjnych,	K_U02
EK_06	krytycznie ocenia nabytą i ugruntowaną wiedzę z zakresu fonetyki praktycznej,	K_K02
EK_07	ma świadomość znaczenia poprawnej wymowy w komunikacji językowej.	K_K02

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
-----

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
semestr 1
Podstawy teoretyczne / Elementy fonologii:
Fonetyka a fonologia. Fonetyka artykulacyjna, akustyczna i audytywna.
Głoska/fon a fonem. Alofon, alofony swobodne i kombinatoryczne.
Cecha dystynktywna, opozycja fonologiczna, para minimalna.
Nasada. Anatomia narządów mowy.
Transkrypcja IPA.
Samogłoska a spółgłoska. Samogłoski niemieckie: inwentarz, czworokąt samogłoskowy.
Określanie samogłosek wg pięciu kryteriów: położenie języka na osi pionowej i poziomej, długość (iloczas), napiętość, zaokrąglenie warg.
Dystrybucja samogłosek długich i krótkich. Podstawowe reguły, osobliwości, wyjątki.
Kompleksowe ćwiczenia fonetyczne:
Długość i napiętość samogłosek: samogłoski przednie niezaokrąglone.
Długość i napiętość samogłosek: samogłoski tylne zaokrąglone.
Długość i napiętość samogłosek: samogłoski przednie zaokrąglone.
semestr 2
Podstawy teoretyczne / Elementy fonologii:
Redukcje samogłoskowe.
Dyftongi niemieckie: cechy artykulacyjne, transkrypcja.
Określanie spółgłosek wg czterech kryteriów: miejsce artykulacji, sposób artykulacji, dźwięczność, siła artykulacji.
Ubezdźwięcznienie wygłosu spółgłoskowego. Asymilacje i geminacje spółgłoskowe na granicy sylab i wyrazów.
Cechy suprasegmentalne: akcent wyrazowy i zdaniowy, intonacja, melodia zdania.
Współczesne słowniki wymowy niemieckiej.
Kompleksowe ćwiczenia fonetyczne:
Samogłoski zredukowane.
Dyftongi niemieckie.
Artykulacja wybranych spółgłosek (<i>ang-Laut, Reibe-r, ich-Laut, Hauchlaut h</i>).
Asymilacje spółgłoskowe: progresywna asymilacja ubezdźwięczniająca i geminacja spółgłosek na granicy sylab i wyrazów.
Akcent wyrazowy.
Akcent zdaniowy, intonacja, melodia zdania.

3.4 Metody dydaktyczne

Ćwiczenia z wykorzystaniem specjalistycznych nagrań dźwiękowych w laboratorium fonetycznym, umożliwiającym indywidualną pracę ze studentem (system słuchawkowy). Praca z tekstem odczytywanym na głos. Elementy wykładu wspierane prezentacją multimedialną.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw., ...)
EK_01	kolokwium zaliczeniowe; egzamin pisemny i ustny	ćw.
EK_02	kolokwium zaliczeniowe; egzamin pisemny i ustny	ćw.
EK_03	kolokwium zaliczeniowe; egzamin pisemny i ustny	ćw.
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć; zaliczenie ustne; egzamin pisemny i ustny	ćw.
EK_05	obserwacja w trakcie zajęć; zaliczenie ustne; egzamin pisemny i ustny	ćw.
EK_06	obserwacja w trakcie zajęć	ćw.
EK_07	obserwacja w trakcie zajęć	ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ocena zaliczeniowa z ćwiczeń po 1 i 2 semestrze w oparciu o stopień przygotowania studenta do bieżących zajęć, jego wypowiedzi i umiejętności prezentowane na zajęciach w ramach pracy indywidualnej. 2-3 testy sprawności audytywnych i artykulacyjnych w trakcie semestru. Dwa krótkie kolokwia. Próg wymagań na ocenę pozytywną: 60%. Skala ocen: 60% - 3,0; 70% - 3,5; 80% - 4,0; 90% - 4,5; 95% - 5,0.

Egzamin końcowy (pisemny i ustny) po 2 semestrze: kompleksowa ocena stopnia opanowania przez studenta całości materiału z zajęć oraz nabytych umiejętności. Próg wymagań na ocenę pozytywną: 60%. Skala ocen: 60% - 3,0; 70% - 3,5; 80% - 4,0; 90% - 4,5; 95% - 5,0.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z planu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	25
SUMA GODZIN	90
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	brak
zasady i formy odbywania praktyk	brak

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Göbel, Heinz / Graffmann Heinrich / Heumann, Eckhard (1998): *Ausspracheschulung Deutsch. Phonetikkurs*. Bonn, Bad Godesberg: Inter Nationes.

Literatura uzupełniająca:

Kleiner, Stefan / Knöbl, Ralf (2015): *Duden. Das Aussprachewörterbuch*. (Duden Band 6, siebte Auflage). Berlin: Dudenverlag.

Krech, Eva-Maria u.a. (2009): *Deutsches Aussprachewörterbuch*. Berlin, New York: de Gruyter.

Morciniec, Norbert / Prędota, Stanisław (2005): *Podręcznik wymowy niemieckiej*. Warszawa: Wyd. Naukowe PWN.

Tęcza, Zygmunt (2017): *Zentrale Problemzonen im Aussprachetraining bei Deutschlernenden mit Muttersprache Polnisch. Ein Überblick mit Fokus auf den vokalischen Bereich*. - In: K. Mihułka, M. Sieradzka (Hgg.): *Interlinguales und -kulturelles Sprachhandeln: interdisziplinäre Perspektiven*, Bd. 2, 63-83. Rzeszów.

Tęcza, Zygmunt (2018): *Die Aussprache des Deutschen im Licht der neuesten Aussprachewörterbücher*. - In: D. Krause, O. Wrede (Hgg.): *Synergien – 25 Jahre Germanistik und DAAD an der Philosoph Konstantin-Universität Nitra*, 357-388. Nitra.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej